

των μεγάλων Ἑλλήνων μαθηματικῶν πρόδος τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης. Ἐξάρεται ἡ συμβολὴ τῶν Βυζαντινῶν μαθηματικῶν καὶ ἰδίως τοῦ φιλοσόφου—μαθηματικοῦ Λέοντος, ὁ ὅποιος ἐμερίμνησε διὰ τὴν περισυλλογὴν ἀρχαίων μαθηματικῶν συγγραμμάτων καὶ τὴν ἀντιγραφὴν αὐτῶν. Χάρις εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ Λέοντος ἐσώθησαν πολλὰ πραγματεῖα τοῦ Ἀρχιμήδους.

Τέλος εἰς τὸ τέταρτον καὶ πέμπτον τμήμα ἐκτίθεται ἡ ἐξέλιξις τῶν μαθηματικῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἰδίως τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ τοῦ Barock.

Καίτοι ἡ ἔκτασις τοῦ βιβλίου δὲν εἶναι πολὺ μεγάλη, ἐν τούτοις ὁ κ. Χόφμαν ἔχει κατορθώσει εἰς χῶρον 251 σελίδων νὰ παράσχη ἀκριβῆ καὶ σαφῆ ἀπεικόνισιν τῆς ἀναπτύξεως τῶν μαθηματικῶν εἰς διάστημα 2500 περίπου ἐτῶν (800 π. Χ. ἕως 1700 μ. Χ.). Ἡ κατανομὴ τῆς ὕλης ἔχει γίνεαι κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ δύναται εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης νὰ κατατοπιζέται πλήρως. Μεθ' ἑκαστον κεφάλαιον παρατίθεται πλουσία βιβλιογραφία. Ὅφειλομεν νὰ ἐξάρωμεν ἰδιαιτέρως τὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου περιεχόμενον πίνακα πραγμάτων καὶ ὀνομάτων κατέχοντα 60 ὀλοκλήρους σελίδας. Διὰ τῆς ἐργασίας του αὐτῆς ὁ κ. Χόφμαν παρέχει μεγάλην ἐξυπηρέτησιν εἰς τοὺς ἐρευνητὰς τῆς ἱστορίας τῶν μαθηματικῶν, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ βιβλίον αὐτὸ θὰ εἶναι ἀνεκτίμητος βοηθὸς καὶ σύμβουλος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Σ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

* *

ANTONIO MADDALENA, Ionici, testimonianze E. Frammenti, la Nuova Italia, editrice Firenze, 15 Novembre 1963. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΑΝΤΑΛΕΝΑ, Ἴωνικοὶ φιλόσοφοι, μνημεία καὶ ἀποσπάσματα.

Τὸ τμήμα τῆς ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, τῆς Βιβλιοθήκης Ἀνωτέρων Σπουδῶν τῆς Ἰταλίας, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ ὁμοτίμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βολωνίας RODOLFO MONDOLFO καὶ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μιλάνου MARIO UNTERSTEINER ἐξέδωκεν ὡς 42ον τόμον τῆς σειρᾶς τῶν ἐκδόσεών του, (ἐκ τῶν 50 ἐν ὄλῳ) τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον βιβλίον διὰ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου «LA NUOVA ITALIA» EDITRICE FIRENZE. Τὴν ἐκδοσιν ἐνήργησεν ὁ διαπρεπὴς καθηγητῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Τουρίνου κ. Antonio Maddalena (Ἀντώνιος Μανταλένα). Ὁ κομψός, μικρὸς κατὰ τὸ μέγεθος τόμος περιλαμβάνει 307 σελίδας, ἐκτός τοῦ πίνακος περιεχομένων καὶ τῆς σειρᾶς τῶν ἐκδόσεων τῆς Βιβλιοθήκης Ἀνωτέρων Σπουδῶν.

Ὡς ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀναγνώστης πρόκειται περὶ συστηματικῆς ἐκδόσεως τῶν Προσωκρατικῶν φιλοσόφων. Εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν, ὡς εἶναι γνωστόν, τὰ ἀποσπάσματα τῶν Προσωκρατικῶν εἶχον ἐκδοθῆ ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ τοῦ Mullach. Κατὰ τὸ 1903 ὅμως ἐξεδόθησαν τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ τοῦ Hermann Diels καὶ ἔκτοτε ἐπηκολούθησαν ἀρκετὰ ἐκδόσεις εἰς τὰς ὁποίας λαμβάνεται πάντοτε ὑπ' ὄψιν ἡ συναφὴς ἐπιστημονικὴ ἔρευνα.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι ὁ σκοπὸς τῶν ἐκδόσεων τοῦ Φιλοσοφικοῦ τμήματος τῆς Βιβλιοθήκης Ἀνωτέρων Σπουδῶν, ὡς καὶ τοῦ καθηγητοῦ Antonio Maddalena, δὲν περιορίζεται εἰς τὸ νὰ μεταφρασθῇ ἀπλῶς εἰς τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν ὅ,τι ἔχει ἐκδοθῆ εἰς τὴν γερμανικὴν διὰ τοὺς Προσωκρατικούς ὑπὸ τοῦ H. Diels. Συμπληρώσεις τῶν ἀποσπασμάτων καὶ ἔρμηνεῖα τούτων ἔχουν γίνεαι μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν ὑπὸ τοῦ κ. Madda-

Iena. Εἰς τὸν ὑπὸ κρίσιν τόμον προτάσσεται πλουσία βιβλιογραφία καὶ παρατίθενται τὰ ἀποσπάσματα τῶν ἑξῆς πέντε Ἰωνικῶν φιλοσόφων: 1) Θαλοῦ, 2) Ἀναξιμάνδρου, 3) Ἀναξιμένους, 4) Ἴππωνος, 5) Διογένους τοῦ Ἀπολλωνιάτου. Ὁ κ. Maddalena προτάσσει δι' ἕκαστον φιλόσοφον διεξοδικὸν εἰσαγωγικὸν σημεῖωμα, διὰ τοῦ ὁποῦ οὗ ὁ ἀναγνώστης κατατοπίζεται πλήρως ἐπὶ τῶν θεωριῶν τοῦ φιλοσόφου.

Ἀκολούθως παρατίθενται τὰ ἀποσπάσματα εἰς ἑκάστην σελίδα πρὸς τὰ ἀριστερά, ἀπέναντι δὲ ταύτης παρέχεται μετάφρασις αὐτῶν εἰς τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν. Εἰς ἑκάστην σελίδα, τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ χώρου, ἐνίοτε καὶ περισσότερον, διατίθεται ὑπὸ τοῦ κ. Maddalena διὰ τὴν ἑρμηνεῖαν θεμελιωδῶν ἐννοιῶν τῶν ἀποσπασμάτων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατορθώνεται, ὥστε καὶ εἰς μὴ εἰδικὸς ἀναγνώστης νὰ παρακολουθῆ καὶ νὰ κατανοῆ τὰς διὰ τῶν ἀποσπασμάτων ἐκτιθεμένας θεωρίας τοῦ ἐξεταζομένου φιλοσόφου. Καὶ ἀπὸ τῆς ἐπόψεως αὐτῆς ὁ κ. Maddalena παρέχει σπουδαῖον συμπλήρωμα τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀποσπασμάτων τοῦ H. Diels. Δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ὁ τρόπος ἐκδόσεως τῶν ἀποσπασμάτων τῶν Προσωκρατικῶν ὑπὸ τοῦ κ. Maddalena εἶναι ἐξόχως ἄριστος, διότι οὕτω πως ἔχομεν ἀνὰ χεῖρας μίαν ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας ἔχουσαν παραπλευρῶς ὄλας τὰς συναφεῖς πηγὰς καὶ μαρτυρίας. Τοῦτο εἶναι ἡ πρωτότυπος δημιουργικὴ συμβολὴ τοῦ κ. Maddalena. Ἐπὶ πλέον ὁμως πρέπει νὰ τονίσωμεν ὅτι εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἔχουν προστεθῆ ἄρκετὰ ἀποσπάσματα τῶν Προσωκρατικῶν, μὴ περιεχόμενα εἰς ἄλλας ἐκδόσεις. Δι' ἕκαστον φιλόσοφον παρατίθενται πρῶτον τὰ ἀποσπάσματα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν βίον του καὶ ἀκολουθοῦν τὰ ἀποσπάσματα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ ἔργον του. Ἡ διαπραγματεύσις τῶν ἀποσπασμάτων γίνεται μὲ ὄλην τὴν ἐπιστημονικὴν ἐμβρίθειαν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὰς ἐκδόσεις τοῦ κ. Maddalena, ἡ δὲ ἑρμηνεῖα τῶν θεωριῶν ἑκάστου τῶν ἐξεταζομένων φιλοσόφων ἐπιτελεῖται μὲ ὄλην τὴν ἐπιβαλλομένην σαφήνειαν καὶ ἀκρίβειαν, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ μὴ εὐρίσκειται πρὸ ἀμφιβολιῶν. Κατωτέρω παραθέτομεν μερικὰς ἐκ τῶν 50 ἐκδόσεων τῆς Βιβλιοθήκης Ἀνωτέρων Σπουδῶν (BIBLIOTECA DI STUDI SUPERIORI), αἱ ὁποῖαι πιθανὸν νὰ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Πλάτωνος».

BIBLIOTECA DI STUDI SUPERIORI

3. L. ANNAEI SENECAE Divi Claudii Ἀποκολοκύντωσις a cusa di Carlo Ferdinando Russo, 3a ed. riveduta.

4. 5. 6. 7. SOFISTI, Testimonianze e Frammenti a cura di Mario Untersteiner, vol. I, II, III, IV.

9. Hesiodi Scutum a cura di Carlo Ferdinando Russo.

10. Herondae Mimiambi a cura di Giulio Puccioni.

15. 18. THUCYDIDIS Historiarum, liber Primus a cura di Antonio Maddalena, vol. I, II.

28. 41. PITAGORICI, Testimonianze e frammenti a cura di Maria Timpanaro Cardini, vol. I, II.

49. EUDOSSO, Testimonianze e frammenti a cura di Alda Barbieri (Filosofia antica).

50. MELISSO, Testimonianze e frammenti a cura di Mario Untersteiner (Filosofia antica).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Σ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ